

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: VIDÉKEN:
Félévre 6 kor. — III. Félévre 9 kor. — III.
Negyedévre 3 kor. — III. Negyedévre 4 kor. 50 p.

Feloldó szerkesztő és lapkiadójának:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Debrecen, Főter Lamprecht-palota, földszint
az udvarban belül.

A kormányválság.

A parlamenti-bizottság működése annyira lefoglalta a közvéleményt, hogy a politikai válságos helyzet kérdése egészen háttérbe szorult és csak itt-ott szinte mellékesnek látszó mozzanatban és ellenőrizhetlen hírekben nyilvánul a köztudat, hogy a kormánynak változnia kell, hogy közviszonyaink megjavuljanak és helyreálljon a parlamenti béke.

Ilyen kósza hírek szállnak minduntalan, a miniszterelnökről magáról; alig van nap, hogy nem utaztatják Ischlbe jelentéstétel és lemondásának benyújtása végett.

Azután azt rebesgetik, hogy gróf Tisza Istvánt titkon ismét Ischlbe hívták és megint csak vele fognak kísérletet tenni a nemzeti irány erőszakos elfojtására; majd meg azt, hogy Széll Kálmán járt a sűrű sötét éj leple alatt a királynál, a ki megint Széll szelid kezére akarja bízni a kibontakozást.

Azután jönnek hiradások, hogy a kormánypártban ilyen meg olyan csoportok alakulnak, melyek ezt vagy azt az államférfiut, de csakis azt akarják támogatni. Így volna Dániel Ernő

körül és mögött egy csoport, mely csak Wekerlére, Szentiványi körül és mögött egy csoport, mely Apponyira, a kaszinóban egy csoport, mely csak Andrássy Gyulára, Hieronymi körül és mögött egy csoport, mely csak Csáky Albinra esküszik.

Mindez nem jelent sokat. Azok a titkos meghívások egyszerűen nem igazak, valamint nem igazak a miniszterelnök utazásairól szóló hírek. A csoportok pedig nem ujak és megvannak mindig, ha kormányválságnak csak előszele érkezik.

A tiszta helyzet az, hogy a miniszterelnök addig se el nem megy, se Ischlbe nem megy, — ha csak az és implicite az előbbire legfelsőbb helyről fel nem szólítják — mig a parlamenti-bizottság nem végzett. Khuen megbukott mindenképen, miután az az alap, melyen kormányalakítására vállalkozott a Kossuth-párt leszerelése be nem vált és a hires ígéretet a vesztegetési politika semmivé tette.

Ha a király meg nem unja a várakozást, gróf Khuen végezetül természetesen maga fog jelentkezni és be fogja jelenteni, hogy az eredeti talaj kisiklott a lába alól és hogy ezek után kénytelen lemondani. Nincs két-

ség, hogy a lemondást azonnal elfogadják, mert a király a szó nemes értelmében az első gaval-lér és ezenfelül békére és katonára van szükség és ezeket Khuen többé nem tudja megszerezni sem erőszak, sem alku árán.

Addig azonban, mig Khuen akár önként, akár felszólításra le nem mond, a király sem titkon, sem nyíltan nem hallgat meg más politikusokat. A király régi alkotmányos gyakorlata, hogy csakis a kormány lemondásának bejelentése útján hallgatja meg az irányt adó politikusokat a további teendők iránt.

Beletelhetik még egy hét is, mig tényleges lemondásra és legfelsőbb kihallgatásokra kerül a sor. A végeredmény azonban alig kétséges. Khuen-Héderváry távozása nemcsak az ő letörését és erőszak politikájának felsülését, hanem a teljes békét is fogja jelenteni.

Tisza és Khuen kudarca, de Ausztria gyengesége és ziláltsága kizárnak minden erőszakot, minden törvényteleniséget, sőt megteremtették az ellenzék teljes egységét, miben megvan a nemzeti irány diadalának határozott biztosítéka. Azok a férfiak, a kiket a korona meg fog hívni — bármilyen csoportból valók le-

Az új pápa és a magyarok.

Az új pápa a magyarok iránti szeretetének szép példáját adta akkor, midőn Dessewffy Sándor csanádi püspök 1900-ban a kereszténység 900 éves évfordulóján Velencébe vezetett zárandoklatot szent Gellért tiszteletére.

Sarto bibornok patriarcha a legmelegebben fölkarolta az ügyet s mindent megtett, hogy a zárandoklat nagyszerű legyen. A patriarcha külön körlevelet bocsátott ki Velence papságához és a néphez, melyben fölhívta őket, hogy vegyenek részt a közelgő ünnepeken.

Sarto maga is részt vett az ünnepeken. Tury Gyula jeles festőnk műtermében épp most készül az a kép is, melyet a velencei napokban vett fel. A kép azt a jelenetet ábrázolja a mint a patriarcha díszesen ékesített gondolóján Sarto bibornok és Dessewffy püspök a szigetre érkeznek.

Szeptember 24-én volt a muranói istentisztelet és a körmenet. A lapokban már előre felhívták a Canale Grande

házaik tulajdonosait, hogy díszítsék fel házaikat. A városi tanács is hasonlólag tett. A muranóiak nagy tömegben vonultak a St.-Donato-templom környékére. Együtt volt az egész zárandok-község s úgy várták Sarto-biboros-patriarcha és Dessewffy püspököt. Mikor diszgjondoláikon megérkeztek, a nép térdre borult s így fogadja áldásukat. Ezután a St.-Donato-templomban, melynek feldíszítése minden várakozást felül-múlt, először ünnepi zenemise volt, mise után a magyarok a Hymnust énekelték.

Este a magyarok újra meggyőződtek a velenceiek rokon érzelmeiről. Zenekaruk magyar dalokat játszott. Majd felhangzott a magyarok ajkán a Hymnus és a Szózat. A szent Márk-tér egyszerre mintha Magyarországgá változott volna s a Campanille esti harangjának csengése egybeolvadt a magyar dallal.

Ezen szép ünnepek után, melyeken a patriarcha mindig részt vett, következett a bucsuzás, mely szinte emlékezetes lesz a magyaroknak, hogy mily szeretettel s nyájassággal fogadta őket a bucsu-tisztelgésnél Sarto patriarcha.

Desewffy püspök szép latin beszéddel üdvözölte s köszönte meg a patriarcha jóságát, figyelmét és szeretetét. Sarto biboros szintén latin nyelven meghatva válaszolt.

Kedvesen fogadja — ugymond — de épp oly meleg szóval viszonzza a köszönetet testvéreinek, a kegyelmes püspöknek, a csanádi káptalannak, az egyházmegye papságának és hiveinek, kik Magyarországból szent Gellért hamvaihoz járultak s Velence hiveiben az ő jeles születőjük, szent Gellért püspök iránt tiszteletüket újra lánggra gyújtják. Köszönetet mond maga, papsága és hivei nevében.

Régi meleg barátság füzte össze eddig is Velencét Magyarországgal, de meg van győződve, hogy a csanádgyházmegei zárandoklat még szorosabbra fogja füzni Magyarországot és Velence baráti kötelékét és szent Gellért ereklyéinek tisztelete ezentul még sürűbben a tengeri városba fogja vonzani a magyarokat, a kikre a Mindenható áldását kéri.

Tolnai Dániel czipőraktára

Piacz-utca 49. szám, postával szemben.

ajánlja ujdonságait a legdivatosabb nyári czipőkben
bölgyek, urak és gyermekek részére.

Lawn-tennis- és kerékpárczipők kiválasztékban nagy.

gyenek — egy értelemmel el fogják mondani, hogy a nemzeti engedmények ideje elérkezett, hogy csak olyan férfi lehet ezután kormányelnök, kinek személye biztosíték Isten és világ előtt, hogy visszatér Magyarországon a társadalmi tisztesség és tért foglal a nemzeti irány. És mi ma is abban a hiszemben vagyunk, hogy ez a férfi — miután sajátos közjogi viszonyainknál fogva az ellenzék soraiból nem kerülhet ki — nem lehet más, mint gróf Apponyi Albert, a kinek kabinetjében bizonyára az összes népszerű és intakt elemek kapnának helyet: Wekerle Sándor minden bizonynyal, épen úgy mint Apponyinak jutna hely egy esetleges Wekerle-kabinetben is.

Gróf Szápáry Pál felmentése.

Nagyon rövid és nagyon száraz az a felmentő levél, melyet a hivatalos lap mai száma közöl: nincsen benne semmi abból a „kompasszió”-ból, melyet a miniszterelnök az ő vallomásaiban ismételtelen emlegetett. Igaz, lehetnek olvasók, a kiknek talán hirtelen nem jut eszükbe, mi az a kompasszió; a minthogy a magyar miniszterelnök sem tudta hamarosan megtalálni a magyar szót. Kompasszió az egyszerűen részvét. Ennek pedig a királyi kéziratban semmi nyoma. A kézirat így szól:

Magyar miniszterelnököm előterjesztésére gróf Szápáry László fiúmei és magyar-horvát tengerparti kormányzót ezen állásától, saját kérelmére, ezenel felmentem.

Kelt Ischiben, 1903. évi augusztus hó 2-án.

Ferenc József, s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Szápáry Lászlót tehát egyszerűen kiteszik minden elismerés vagy más egyéb mellőzésével, de még arra sem méltatják, hogy hivatalosan vele tudassák elbocsátását, hanem csak úgy melleleg tudja meg a hivatalos lapból, miat akár azt, hogy Kiss István ingóságait elérvezik. Vigasztalásul szolgálhat neki, hogy a kéziratot atyjának és családjának régi barátja ellenjegyezte, a kiért ő érdemesnek látta magát feláldozni, de a ki viszont őt csak annyira érdemesítette, hogy a közvélemény előtt bolondnak deklarálta, de a kéziratból, melyet fogalmazott, az egészségi okokat mégis kihagyta. Mind ezt nem azért írjuk, mintha Szápáry grófot szebb elbocsátásra tartanók méltónak, sőt — nagyon is jól tudjuk, hogy csak a büntetőtörvénykönyvünk fogvatéka teszi lehetségessé, hogy gróf Szápáry László a kaszinó rokonszenvétől kísérve üdülő utra kell, a helyett, hogy más sorsa lenne; de konstatálni akarjuk, hogy még nagy uraknak is hatátlán dolog nálunk nagyobb urakkal egy tából cseresznyézni. A valóságos belső titkos tanácsost is, ha cselédszolgálatra vállalkozik, kidobják mint a közönséges cselédet és félre lökik, mint a kipréselt citromot. A vesztegetési ügy során im megjelent az első hivatalos feeske. Szápáry László fölött az akták ezennel bezárultak: a hivatalos lap ime kiadta a gyászjelentést az ő polgári hatálaról.

A bécsi kéz.

A vesztegetési ügynek egy alapos ismerője a mai nap folyamán hosszasan és részletesen fejtegette előttünk,

hogy a vesztegetési ügy végső szálai Bécsbe visznek. A kaszinó, a szabadelvűpárt, a kormányelnök és a rendőrség összejátszása, ugymond az illető, kétségtelen. Külön-külön és együttesen az ügy elpalástolására törekcsenek és mindent elkövetnek, hogy egy a vesztegetés, mint a szöktetés előzményei titokban maradjanak. A szabadelvűpárton és a kaszinóban hetek óta egészen nyíltan beszéltek, hogy az obstrukciót meg kell venni. De azért bizonyos, hogy Bécsből kaptak biztatást és valószínű, hogy onnan került a pénz. Singer Arthur régtől fogva egy közös miniszternek budapesti megbízottja volt és a gyakorlati megvesztegetéshez ő hozta volna Bécsből a biztatást és megbízatást. Ezek a dolgok a további vizsgálat során még ki fognak derülni és éppen az a tény, hogy bécsi körök, párt és kaszinó oly szép előzetes összhangban voltak és ez vitte rá állítólag a kormányelnököt, hogy szabad folyást engedjen az akciónak.

A közönség különben első perctől fogva Bécsre gyanakodott és valószínű, hogy ez a gyanu helyes nyomon járt és hogy be fog igazolódni, hogy az egész budapesti gárda a Bécsben főzött tervek kivitelén dolgozott.

Ütik bottal a nyomát.

A rendőrség — mint azt mondani szokták — erélyesen nyomoz a Dienes-Nessi ügyben, csak azt nem lehet tudni, hogy nem-e Nessi ellen szeretnének találni valami diffamáló dolgot. Lövinger Sámuel magánzó, Podmanicky-utcában levő lakásán is hasonló tendenciából tartottak házkutatást. El is vittek egy csomó váltót, de a mit kerestek, azt nem találták. De míg a rendőrség látszólag működik itthon, az alatt Dienes egész kényelemmel eltűnt az őt kereső szemek elől. Dienes podgyásza pedig, a mely végre is egyedüli pozitívumot képezue a szövevényes historiában, melyben a legbefolyásosabb körök érdekei vannak veszélyeztetve, még nem érkezett Budapestre s valószínű, hogy mire végre is ideér, legfeljebb egy pár gyűrött inggal-ler lesz benne...

Mindenesetre érdekes szimptoma, hogy a bűnügyben, melyben mágnás, kegyelmes ur, keritő, uzsorás s bukott és kétes existenciák egész légiója vonul fel változatos sorrendben, hogy jelenkezzenek a rendőrségen. — A Zrinyi-utcai kapun persze a bűnügyben terheltek vonultak fel. A főkapunál pedig naponta több elegáns gummikerekű, automobilkocsi áll, várva a különféle mágnás urakat, a kik szintén a Dienes-ügyben járnak a főkapitányságnál. Így Szápáry Pál mindennapos vendég a főkapitánynál és ma például gróf Andrassy Gyula titkárja értekezett Rudnayval.

A rendőrséghez kedden este érkezett Zürichből, Berlinből és Genfből távirat, a mely jelenti, hogy Dienest, sem pedig a nyomát nem találják.

Politikai hírek.

Az új flumei kormányzó. Bécsből sürgőnyzik nekünk: Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök súlyos gondjai közt is ráért arra, hogy megkeresse Szápáry László gróf utódját a flumei kormányzóságra. A miniszterelnök jelöltje Csáky Zenó gróf szepesi főispán, a kit a miniszterelnök Wellbachból, nyaralásából hívott Budapestre.

Egyház és iskola.

Az új pápa

— X. Pius. —

Szent Péter trónját már betöltötték és Sarto, velencei pátriárka került a pápák trónjára. Az egész világon a legnagyobb meglepetés számba megy a választás eredménye, mert del Sarto József (immár X. Pius) nem tartozott a hivatalos jelöltek közé. Senki sem gondolta volna, hogy a velencei biboros pátriárkára esik a választás, a ki sem diplomáciával, sem politikával nem foglalkozott; a ki a saját személyét sohasem tolta előtérbe; a ki nem avatkozott soha a világi dolgokba; a ki nem akarta a világ kerekét irányítani és az egyházi dolgok politikai oldalához sem szólt hozzá.

Az ilyen biboros nem tartozik a hivatalos, de a félhivatalos jelöltek közé sem. Az arra feljogosított hatalmaknak eszébe sem jut, hogy vétőjogot érvényesítsenek ellene. Nincs egyetlen ellensége sem, a mi ebben az esetben nem az jelenti, hogy nincs egy barátja sem. A volt velencei biboros érseknek igenis csupa barátja van, a mi a bibornoki kolégium megegyezéséből, a választási harc eredményéből is kitűnik. Mert hétszer látták felszállni a füstöt a Sixtus-kápolna kéményén, a mi azt jelenti, hogy hétszer volt eredménytelen a szavazás.

Jelentette egyszersmind azt is, hogy mindegyik jelöltnél volt annyi ellenfele a pápaválasztó kerületben, hogy megválasztása lehetetlenné vált. A mikor tehát Guizeppe del Sarto neve került szóba, a választási harc hevessége egyszerre megszűnt és a velencei biboros került ki győztesen a választási harcából. — Elég csodálatos, mert éppen a velencei biboros patriárka volt XIII. Leo pápának a jelöltje. A biboros főpap, mikor legutóbb látogatást tett a Vatikánban, mély alázattal hajolt meg a pápa előtt és szólt arról a bálványozásról, a melylyel a velenceiek viseltetnek a pápa iránt és hogy ott mindenki imádkozik a pápa életéért. XIII. Leo megindultan hallgatta, azután így szólt:

— Ugy érezzük, hogy az Ur hamar el fogja szállítani a földről a szolgáját. A velenceiek is sejtetik ezt, azért imádkoznak az én életemért. Különben... lehet, hogy épen ön lesz az utódom.

A velencei biboros nagy meglepetéssel fogadta a pápának ezt a jóslatát

— Az én erőm csekély volna ehhez — felelte szerényen a biboros.

— Tudjuk, hogy ön nagy szolgálót tehet az egyháznak — folytatta a pápa — mert önben, fiam, olyan tulajdonságok vannak, a melyek igen becsesek az egyháznak.

S még azután is, hogy a velencei főpap eltávozott, a pápa többször mondta a környezetének, hogy az ő sejtelmé szerint del Sarto lesz az utóda a pápai trónuson. XIII. Leo jóslata bevált. Del Sarto nem tér többé vissza a velencei pátriárkai székre, hanem X. Pius néven ott marad Rómában, mint a katolikus egyháznak feje.

Egyébiránt nekünk magyaroknak mindenképen okunk van örvendeni ennek a választásnak, mert az új pápa határozottan magyarbarát. Desewffy Sándor, esanádi püspök szeretettette meg a magyarokat vele, a mikor 1900-ban zarándoklatot vezetett Velencébe szent Gellért ereklyéihez. Azóta szereti az új pápa a magyarokat és a esanádi püspökkel is állandó levelezésben van.

NÉMETHY JÓZSEF

elsőrangu modern fényképész-müsterme

Debrecenben, Piacz-utca 42. sz. (Lamprecht-palota.)

Felvételek mindennap eszközöltetnek, vasárnap és ünnepnapokon is.

Lelkészek szabadságon. Jánosi Zoltán lelkész szülőföldjére, Ócsöd községbe utazott, a hol hosszabb ideig fog tartózkodni. — Hajdu Zsigmond püspöki titkár Batizra utazott. — K. Tóth Kálmán e héten kezdi meg szabadságát.

A lelkesválasztás. Dávidházy János, az alsószabolcs-hajduvidéki egyházmegye esperese már megtette a lelkesválasztás előkészítő intézkedéseit. Az esperes tudvaleg nem adott helyet a presbyterium felebbezésének és e hó 19-ik napjára, szerdán d. e. 8 órára egyházközségi gyűlést hívott egybe a nagytemplomba. A lelkesválasztó gyűlés fog intézkedni a Szele György meghívása dolgában; azoknak, kik Szele meghívását nem tartják kívánatosnak, ki kell mutatniok, hogy a szavazó hivek egyharmadrésze velük egy véleményen van. Szele meghívása, különben ma már csaknem perfekt dolog; nemcsak a nép, mely bálványozza, de az előkelőbb egyházi és világi körök is szeretettel, örömmel látják őt már előre Mitrovics Gyula örökében.

A Protestáns Irodalmi Társaság nagy gyűlése. A Protestáns Irodalmi Társaság ez évi nagy gyűlését szeptember 23—24 napjain, Nagyváradon tartja meg. A vendégfogadó várostól, Sulyok István esperestől tegnap érkezett meg a gyűlés meghívó levele Kiss Aron püspökhöz, a ki feltétlenül jelen lesz a nagy gyűlésen.

Az egyházkerület államsegélye. A tiszántúli egyházkerület ez évi államsegélyét a miniszter 81,600 koronában, tehát a tavalyi összegben állapította meg. Ez összeget Wlassics miniszter tegnap utalta ki a püspöki hivatalnak. Későn történt a kiutalás és gyöngye a kormánynak az a védekezése, a melyben az exlex állapot folytán beállott jövedelemcsökkenésre hivatkozik.

VIDÉK

Az aradmegyei királygyakorlatok. A radna-lippai királygyakorlatok iránt, melyben a debreceni 39-ik ezred is részt vesz hadügyi körökben rendkívül nagy az érdeklődés. Ezen a gyakorlaton érdekes lesz a hadsereg bécsi léghajósosztálynak szereplése; ugyanis a léghajósosztály ez alkalommal nyer első ízben nagyobb föladatot és ezuttal fogják megítélni a katonai léghajóságnak fontosságát. A királygyakorlaton ő Eelsége kíséretében résztvesznek a nagyhatalmak és a szomszédos államok katonai attaséi.

Agyonverte az anyját. Temesvárról jelentik lapunknak, hogy a szomszédos Török-Szákos községben Wollner János gazda baltával agyonverte 80 éves édesanyját. A gyilkost letartóztatták. A gyilkos azt vallja, hogy nem tudta tovább végig nézni beteg anyja kínlását és ezért ölte meg.

Kutba fult gyermek. Megrendítő szerencsétlenségről értesít bennünket mindszenti tudósítónk. A fabián-sebestyéni pusztán lakó Horvát István napszámának Imre nevű 2 esztendő fia folyó hó 3-án délután a kut körül játszadozott és egy őrizetlen pillanatban belebukott. — Mire hozzátartozói észrevették, már a kis fiú élettelenül merült el a vízben. A hatóság megindította a vizsgálatot annak kiderítésére, kit terhel a felelősség a katasztrófaért.

EGYESÜLETEK.

Országos cipészkongresszus Debrecenben.

A gyűlés tárgysorozata.

Debrecen, augusztus 6.

A magyarországi cipész-kisiparosok ez évi nagygyűlésüket, V. kongresszusokat Debrecenben tartják meg, augusztus 15—16. napjain. Tóth Kálmán ipartestületi jegyző, kongresszusi titkár már összeállította a gyűlés napirendjét s ezt az előadói javaslatokkal együtt ki is nyomatta. A nyolcives füzetet ma küldik szét a kongresszus tagjaihoz.

A kongresszus napirendje a következő:

1. Az országos cipész-kisiparos szövetség központi bizottságának jelentése. Előadó: Farkas Jenő, az országos cipész-kisiparos szövetség titkára. (Budapest.)
2. Az ipartörvény módosítása. Előadó: Kvintovics Lajos. (Budapest.)
3. Ipari szövetkezetek. Előadó: Schäffer Márton. (Szeged.)
4. Fegyencipar és a cipészek érdeke. Előadó: Farkas Gergely. (Brassó.)
5. Vásárügy rendezése. Előadó: Véber Lajos. (Szombathely.)
6. Közszállítások és a cipészek érdeke. Előadó: Kiss J. Ferenc. (Debrecen.)
7. Az ipartestületek hatáskörének kibővítése. Előadó: Kvintovics Lajos. (Budapest.)
8. A sitzmunka eltörlése. Előadó: Szabó Lajos. (Kecskemét.)
9. A progressiv kereseti adó életbe léptetése. Előadó: Galambos Kálmán. (Budapest.)
10. Szakoktatás fejlesztése. Előadó: Lengyel Károly. (Kolozsvár.)
11. Tanoncok iskolai képzettségének és felvételének országos rendezése. Előadó: Széplaky József. (Debrecen.)
12. Általános vasárnapi munkaszünet. Előadó: Nagy Albert. (Budapest.)
13. Indítvány. a) Az 1881. évi 60. t.-c. 54. §-ának módosítása. Beterjeszti: Szabó Lajos. (Kecskemét.) b) A rossz fizetőkkel szemben való védekezés. Beterjeszti: Kovács Dániel. (Győr.)
14. A legközelebbi kongresszus helyének megállapítása.

Helyi tájékoztató a napirendre nézve.

Augusztus hó 14-én.

Fogadtatás a vasutnál a különböző vonatok érkezése szerint. A fogadtatás után a tagsági igazolványok átadása, a szállásjegyek és kongresszusi jelvények átvétele az ipartestület tanácstermében. (Simonffy-utca 1. sz. I. emelet.) Este 8 órakor ismerkedési estély az „Arany Bika” éttermében.

Augusztus hó 15-én.

Reggel nyolc órakor a tagsági igazolványok folytatolagos átadása s a kongresszusi jelvények átvétele az ipartestület tanácstermében. 9 órakor a kongresszus ünnepélyes megnyitása az „Arany Bika” disztermében. 11 órakor az országos cipész és munkagép szakkiállítás ünnepélyes megnyitása a kiállítás színhelyén. (Simonffy-utca) Délután 1 órakor diszbed az „Arany Bika” disztermében. Délután 4 órakor a nagygyűlés folytatása az ipartestület disztermében (Simonffy-utca 1. szám II. emelet.) Este 8 órakor vacsora étlap szerint az „Angol királynő” éttermében. (Kossuth-utca.)

Augusztus hó 16-án.

Reggel 8 órakor a nagygyűlés folytatása az ipartestület disztermében. Délután 2 órakor ebéd étlap szerint az „Angol királynő” éttermében. Délután 4 és fél órakor a nagygyűlés folytatása és berekesztése az ipartestület disztermében. Este 8 órakor vacsora a nagyerdei „Dobos” pavillonban étlap szerint.

Augusztus hó 17-én.

Kellő számú jelentkezés esetén reggel 5 órakor a kis állomástól induló vonattal kirándulás a Hortobágyra. Este 6 órakor visszaérkezés a Hortobágyról és hazautazás.

A Zion egyleti tagok figyelmébe. A Zion egyleti tagok ezuton is értesítetnek, hogy dr. Keayeres Elek egyleti orvos f. hó 22-ig a várostól távol lesz s ez idő alatt dr. Burger Péter és dr. Rózsa Mór fogják helyettesíteni. Az előljáróság.

Dienes Márton Svájcban.

— Saját tudósítónktól. —

Dienes Márton szökéséről ma délelőtt a következő értesítést kaptuk:

Farkas Lajos rendőrtanácsos, a főkapitányság bűnügyi osztályának vezetője a tegnapi nap folyamán küldte széjjel azokat a pótló adatokat, a melyek Dienes személyleírására vonatkoznak.

Távirat ment a főkapitányság részéről még utólag Milanóba, Firenzébe és Nápolyba.

Noha a tegnapi nap folyamán Németország több helyéről érkezett távirat, hogy Dienes Mártont látták, vagy látni vélték, mégis minden jel arra vall, hogy az már vasárnap elhagyta Németország területét és jelenleg Svájcban van.

Érdekes, hogy az este a főkapitányság levelet kapott, a melyben egy „szemtanu” leírja Dienes szökését.

— Régóta ismerem Dienes — írja a levélíró — és gyakran vendége is voltam a lakásán.

Utja csak visszafelé volt szabad és ezt ő jól tudta s felhasználta.

Berlinből ma reggel jött távirat a főkapitánysághoz, hogy Dienes Márton Berlinből csupán Geiger Gizella társaságában utazott el.

Berlinben Geiger Gizella rosszul lett a fáradságos utazástól és Dienes orvoshoz ment vele.

Az orvos, a kit a rendőrség kinyomozott, azt vallotta, hogy július 30-án délután, egy férfi és egy nő jelent meg nála.

A férfi Dienes Mihály nyugalmazott magyar honvédszázadosnak mondotta magát és előadta, hogy neje nagyon rosszul van, szeretné megállapítani, hogy vajjon tudna-e azonnal hosszabb utat Svájcba vagy Dél-Oroszországba tenni?

Az orvos megvizsgálta az asszonyt és konstata, hogy csak nagyon kimerült, de az említett utakat megtudja tenni.

Ez az ember és az asszony Dienes Márton és Geiger Gizella volt.

A rendőrségen különben azt hiszik, hogy Dienes ma okvetlenül kézre kerül.

*

Egy érdekes hirt korportálnak a városban, a mit mi itten megakarunk említeni.

A hir szerint Dienes az este táviratot küldött egy barátjának, a melyben bejelenti, hogy Budapestre jön és önként jelentkezik a parlamenti-bizottság előtt.

A vesztegetési história kipattanása napján a lapokból értesültem arról, hogy Dienes Márton volt az, a ki az ötezer forintot átadta Papp Zoltán képviselőnek.

Az este a Károly-köruton találkoztam Dienes Mártonnal, a ki Deák Jenő barátjával együtt volt.

— Megkérdeztem tőle:

— Igaz az, mit a lapok irnak?!

— Nem igaz!

Fellette Dienes és hirtelen távozóban így szólt hozzám még:

— Sietek, mert este utazom!

Dienes Mártoaról tegnap délután érkezett aitonai távirat téves. Dienes a rendőrség hite szerint nem mehetett Altonába, mert arra felé minden állomást lestek a rendőrök.

MULATSÁGOK.

A kereskedő ifjak ünnepélye.

A debreceni kereskedő ifjak társulatának dalköre szép és nagyszabású ünnepélyre készül. Legutóbb, tegnapelőtt tartott választmányi ülésén ugyanis elhatározta, hogy a dalkör részére fényes zászlót szerez be s azt nagyszabású ünnepség keretében október 4-ikén avatja fel. A zászlófelavatási ünnepély előkészületeit már most megkezdí a rendezésre hivatott bizottság.

Kefegyári munkások táncvígalmá. Falk Armin és Társa kefegyár munkás személyzete folyó évi augusztus hó 15-én, szombaton saját segély alapja javára a „Margit“-fürdő villanyvilágított dísztermében zónapostával egybekötött zárkörű nyári táncvígalmat rendez. Belépti-díj személyenként 1 korona 20 fillér. Kezdete este 8 órakor. A zenét Kiss Gyula zenekara szolgáltatja. Postás legények: Ács Nagy Sándor, Nagy János. Postás leányok: Elek Erzsike, Oláh Juliska, Porhammer Zsuzsika, Török Juliska. Levelező-lap rendezők: Darvasi Sándor, Hama Viktor.

UJDONSÁGOK.

* **Kiss Áron Jánkon.** Kiss Áron püspök ma reggel a szatmármegyei Jánkra utazott, vejének Kolonnay László főjegyzőnek látogatására. A püspök e hó közepe táján érkezik haza Debrecenbe.

* **Debrecen közegészségügye.** A közigazgatási-bizottság tegnap délután tartott ülésén számolt be Sárváry Gyula dr. tiszti főorvos a múlt havi egészségügyi viszonyokról. A jelentés szerint a közegészségügyi viszonyok az elmúlt hónapban jók voltak, úgy a megbetegedések, mint a halálozások csekély számmal fordultak elő. A megbetegedés oka leginkább az emésztő szerv hurutos bántalma volt. A jelentést tudomásul vették.

* **Katonai áthelyezés.** Kolozsváry Dezső honvédelmi miniszter dr. Zsigmond Eleket, a debreceni 2-ik honvédsereg ezredorvosát a pécsi 19-ik honvédsereghez helyezte át.

* **Huszonöt éves jubileum.** A debreceni pénzügyigazgatóság tisztikara szép és megérdemelt módon ünnepelte tegnapelőtt Poroszlay Gyula pénzügyigazgatósági számvizsgálót, a ki ezen a napon töltötte be tisztviselői működésének huszonötödik esztendejét. Előtte való nap a pénzügyi számvevőség tisztikara testületileg kereste fel Poroszlay Gyulát, a hol Steinacker Sándor számtanácsos, a számszaktály főnöke mondott üdvözlő beszédet. Hangsúlyozta beszédében, hogy a tisztviselői kar megszerette s büszkén vallja kollégájának s barátjának Poroszlay Gyulát, a ki odaadó munkásságával, szorgalmával, egyenes jellemével mindenkor nemes példával járt elől a munkában és

baráti szeretetben. Poroszlay meghatottan köszönte meg kartársainak meleg ragaszkodását és üdvözlését. Azután a tisztikar meghívta a jubiléus ünnepelésére rendezett bankettre, a melyet másnap az Angolkirálynő szálloda külön termében tartottak meg. A banketten sikerült pohárköszöntőben előbb Steinacker Sándor köszöntötte fel. Azután Eisenmann Oszkár, a pénzügyigazgatóság ez idő szerinti főnöke mondott szellemes felköszöntőt, a mely az ünnepeltre s az ünnepelőkre egyaránt mély hatást tett. Méltatta a Poroszlay Gyula érdemeit s a barátság, tisztviselői szorgalom és összetartásra, melynek az ünnepelt egyik méltó mintaképe volt, üritette poharát. A bankett ezután a pohárköszöntők halmaza közt a legkedvesebb hangulatban Rác Károly zenéje mellett a késő éjjeli órákig tartott.

* Debrecen a múlt hónapban.

Debrecen város közigazgatási-bizottsága tegnap délután tartotta ülését Puky Gyula főispán elnöklésével. Az első ülés tárgya a polgármester havi jelentése volt a város közállapotáról. A jelentés szerint a rendőrség 249 egyént tartóztatott le, 105 egyént toloncolt el. Az I. foku iparhatóság 49 iparigazolványt adott ki. A katonai létszám 2087 ember volt. Állami adóban 22,307 koronát fizettek be. — A polgármester jelentését tudomásul vették.

* **A cipőkiállítás gépei.** A Debrecenben e hó 15-én megnyíló országos cipőkiállítás gépei tegnap érkeztek le a technológiai iparmuzeumtól. Az ötven gépet Dobák László művezető állítja be a pavillon területén. Ez a munkát már folyamatban is van. A kiállításra való jelentkezéseket e hó 10-én, hétfőn lezárják s ugyan-e napon már megkezdik a beérkezett tárgyak rendezését is.

* **Az adózó Debrecen.** Az elmúlt július hónapban, a mint azt Eisenmann Oszkár h. pénzügyigazgató a közigazgatási-bizottság tegnapi ülésén bejelentette, egyenes adóban befolyt 76,683 korona, csak 3126 koronával kevesebb mint az elmúlt év július havában Debrecen összes adóhataléka ez idő szerint 868,731 korona. Hadmentességi díjban befolyt 142 korona, bélyegjövődékben 26,105 korona, dohányjövődékben 145,700 korona. Fizetési halasztást a pénzügyigazgató 3, a pénzügyminiszter 23 esetben engedélyezett. A helyettes pénzügyigazgató jelentését tudomásul vették.

* **Agyonlőtte a feleségét.** Borzasztó szerencsétlenség történt a Csege melletti Latai tanyán. Szabó Sándor béres a szobában fegyverét tisztogatta és közben a fegyver, mely Szabó tudta nélkül töltve volt, hatalmas dördüléssel elszült. A golyó véletlenül a Szabó Sándorné szívébe furdott. A szerencsétlen asszony azonnal meghalt. Szabó ellen a kir. ügyészség megindította az eljárást.

* **Az ügyvédi kamarából.** A debreceni ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy Farkas Sándor ügyvédet, elhalálása következtében, az ügyvédek névjegyzékéből kitörölte és dr. Schmeer Soma nagykunmadarasi ügyvédet az elhunyt irodájának gondnokául kinevezte.

* **A levélcsempészek ellen.** Már ime vannak levélcsempészek is. Leginkább jóhiszeműségből történik ez. Például a katonafiúnak egy kis „hazait“ küld a szüleje, hát a csomagba egy kis

levelet is dug mellé. Ez kihágás. Ennek és a többi alább felsorolt kihágásoknak a megtorlására vonatkozik az alábbi hivatalos értesítés, melyet az állomás főnökségtől küldtek be és a melyet ajánlunk a közönség figyelmébe: Felettes igazgatóságunk meghagyásából tisztelettel arról értesitem, hogy vasuti szállítmányokba leveleket elhelyezni, be csempészni, postajövedéki és a szállítmánynak a fuvarlevélben való helytelen, illetve hamis bevallása olyan esetekbe, a midőn az fogyasztási adóköteles tárgyakat tartalmaz, fogyasztási adó kihágást képez. Mivel a jövedéki kihágásokat meggátlandó, a szállítmányokat esetenként azok tartalmának megvizsgálása céljából felbontják, méltóztatassék a város érdekelte közönségét a jövedéki kihágások káros következményeire alkalmas módon figyelmeztetni. Debrecen, 1903. július hó 12. Az állomásfőnök helyettes: Gál Béla s k.

* **Népesedési mozgalom.** Debrecen területén az elmúlt hónapban 119 fi, 103 nő, összesen 222 egyén született. Meghalt 85 fi, 81 nő, összesen 166. Szaporodás 56.

* **Nagy gyujtogatás.** Fried Leó cségei határbeli birtokán óriási mennyiségű, eladásra szánt tűzifa-anyag volt felhalmozva. A fából e héten 306 négy-szögölméter leégett. A kár, helyi árak szerint számítva, 6—7000 korona. — A csendőrök hosszas nyomozás után elfogták a tettest Tomai Imre váci illetőségű csavargó személyében, a ki beismerte a gyujtogatást. — Tomait behozták a kir. ügyészséghez.

* **A szabók szaktanfolyama.** A kereskedelemügyi miniszter segítségével tudvalevőleg szabó-szaktanfolyam létesül Debrecenben. A tanfolyam e hó 17-én nyílnék meg. Többszöri felhívás dacára azonban alig akadt jelentkező a tanfolyamra. Érthetetlen közöny! Minden iparos láthatja, hogy a cipészek szaktanfolyama minő jótékony befolyással volt a tanfolyam hallgatóinak izlésére és szak tudására? És teljesen díjmentes tanítás mellett nem akad huszonöt szabómester, a ki a divat változásainak alávett mesteriségében az izlés finomságát, tökéletességét akarná elsajátítani. Ha két nap alatt elég résztvenni kívánó iparos nem jelentkezik, a tanfolyam nem nyitható meg.

* **Hymen.** Debrecenben az elmúlt hónapban házasságra lépett 29 pár. Ebből ev. ref. 8, r. kath. 2, izr. 4, vegyes 15 pár.

* **Milyen idő lesz Augusztusban?** A kritikus napok s a világ végének „jósa“, Falb augusztus havában nagyrészt szárazságot jósol. Zivatarok az első héten, továbbá a hónap közepe táján és vége felé lesznek. A hőmérséklet nagyon változik: a hónap első felében többnyire normális: a másodikban azonban a közepesen meglehetősen alul lesz.

* **Halálozás.** Nagy Julianna férjével Békési Sándorral mint leánya, Békési Juliska férjével ifj. Gerlich János Janika fiával, Békési Zsuzsika férjével Szabó Endre Béla fiával, Békési Sándor, Békési Mariska, Békési Rózsika mint unokák illetve dédunokák, a többi rokonok nevében is a legmélyebb fájdalommal lesújtva tudatjuk szerett édesanyánk, nagyanyánk, illetve dédanyánk özv. Nagy Sándorné született Takács Zsuzsanna folyó évi augusztus hó 5-én, reggel, élte 73-ik évében hosszas betegség után bekövetkezett csendes elhunytát. Megbaldogult halottunk földi részei folyó évi augusztus hó 6-án, délután 3 órakor fog-

nak a Vendég-utca 38. számú házuktól a Hatvan-utcai sarkertben örök nyugalomra tételre, mely végtisztességtételre az összes rokonok és ismerősök ez uton meghívatnak. Debrecen, 1903. augusztus 6-án. Áldás lengjen porai felett.

* **Magyar név.** Leipziger Miksa debreceni szabósegéd belügyminiszteri engedélylyel „Lévai“-ra magyarosította a nevét.

* **Kutyák kiirtása a Nagyerdőn.** A rendőrfőkapitányság a Nagyerdőn előfordult veszett kutya marásokból kifolyólag elrendelte, hogy a Simonyi-uton, a Séta- és Ujkertben, valamint a Nagyerdő területén található összes kutyák összefogdosassanak és kiirtassanak. A kutyairást ma reggel már meg is kezdték.

* **Tegnap halottak.** Az anyakönyvi hivatalhoz tegnap a következő halálozásokat jelentették be: Tóth Erzsébet r. kath. 7 éves, Széll József ev. ref. 15 éves, özv. Tasnádi Istvánné r. kath. 56 éves szegényházi ápoló, özv. Nagy Sándorné ev. ref. 74 éves.

* **Uri fehérenemű,** gallér, közelő, nyakkendő, zsebkendő, harisnya, fog-, köröm-, haj- és ruhakefék, illatszerszappan, minden faj fésű nagy választékban, legolcsóbban beszerezhetők Bartha Kálmán főtéri üzletében. *Gyermek és női napernyők féláron.*

Egy liter denaturált szesz 20 krajcár. Öt liter vételnél 18 krajcár. Tóth Kálmán fűszerüzletében.

TÁVIRATOK

A parlamenti-bizottság ülése.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, augusztus 5.

A parlamenti-bizottság ma délután 3 órakor kezdette meg tárgyalásait. A délutáni kihallgatás egyetlen szenzációja Rudnay Béla rendőrfőkapitány kihallgatása volt, a kinek vallomására Polonyi Géza tett igen csipős, de igaz megjegyzést.

Tudósításunk az ülésről a következő:

A parlamenti-bizottság ülésén Rudnay Béla rendőrfőkapitány azt vallja, hogy az ügyről előzőleg nem volt tudomása. A kaszinóban ebédelt, amikor az üzenetet kapta. A jelenlevő miniszterelnök felkért, hogy hívnam Szápáryt a kaszinóba, mert tőle is kért találkozót. — Ő délután felkereste Szápáryt és azután a kaszinóba ment vele. A földszinti szobába ment végbe a találkozó. Végtelenül megtörve beszélt a miniszterelnökkel. Ujra említette lemondását és azt, hogy férfias kötelességének tartja megjelenni a bizottság előtt.

A kaszinóból hazakisértem, végtelenül meg volt törve én természetesen vigasztalni igyekeztem. Másnap is találkoztam vele, egyáltalán nem igyekeztem faggatni a dolgról. Dienes szökéséről a lapokból értesültem. Kértem Szápáryt, hogy bárhol vannak Dienesék, várakoztassa őket, hogy Dienes letartóztatását szorgalmazhassa. Szápáry ezt meg is tette, de Dienes barátai figyelmeztették, hogy le akarják tartóztatni, tehát tovább szökött. Lövinger ügyét illetően Dienes bejelentette, hogy rendezte a dolgot — azonban az iratokat azért áttették a királyi ügyészséghez. Singer Arthur közreműködéséről nem tud semmit.

Polonyi Géza: Diffamálónak tartja, ha valaki képviselőket veszteget?

Rudnay: Feltétlenül.

Polonyi: Furesa tehát, ha ennek

dacára mégis baráti szolgálatokat tett Szápárynak.

Rudnay: Mélyen sajnáltam emberileg és barátilag.

Polonyi: Polgárnak nem kifogásolható ön, de az államrendőrség feje mégis más elbírálás alá esik.

Polonyi: Miért nem intézkedett Dienes letartóztatása iránt.

Rudnay: Törvénytelennek és feleslegesnek tartottam.

Polonyi: Miért?

Rudnay: Mert, a ki éjjel elutazik a bécsi expresssel reggelre messze túl van az ország határán.

Polonyi: Kérem itt van a törvény, átadom.

Rudnay: Dissertációkba bocsátkozni nehéz dolog.

Szünet után.

Szünet után Hegyi Jenő vallomását olvasták fel. Hegyi Jenő betegsége miatt nem jelenhetett meg a parlamenti-bizottság előtt.

Elmondja, hogy Dienes Márton nem ismerte azelőtt. A vesztegetésről tudomása nem volt. Harmincadikán értesült a lapokból az esetről. Elment Szápáry grófhhoz, a ki hivatkozott régi barátságára és kérte, hogy kísérelje el Dienes Berlinbe. Ő ezt meg is tette.

Dienes letartóztatása.

A külügyminisztérium a kormány kívánságára utasította a külföld összes osztrák-magyar konzulátusát, hogy ha Dienes megérkezéséről tudomást szereznek, azonnal tartóztassák le.

A pápa koronázása.

Róma, augusztus 5. A pápát hir szerint csak december 8-án koronázzák meg. Más verzió szerint vasárnap.

Róma, augusztus 5. A pápa régi hivatalnokait mind megerősítette.

Merénylethir Madridban.

Madrid, augusztus 5. Itt az a hir terjedt el, hogy a király ellen merényletet követtek el. Ez a hir, valamint a király állítólagos megbetegedéséről szóló jelentés alaptalan.

Ossolinszky kémkedése.

Bécs, augusztus 5. Ma kezdődött a tárgyalás a nyilvánosság kizárásával dr. Ossolinszky Broniszláv volt leMBERGI pénzügyi biztos ellen, ki a kémkedésre való csábítás kísérletével van vádolva. Ossolinszky állítólag nejének rokonaihoz azzal a kéréssel fordult, hogy tárgyaljanak egy külföldi hatalom bécsi képviselőjével egy forgalmi szabályzat ügyében, mely a vasuti forgalmat mozgósítás esetén szabályozza.

Budapesti gabonatözsde.

A készáru 5 fillérel magasabb. Hátáridőüzlet szilárd. Jegyeztetett: Buza okt. 7.38—39. Buza 1904. ápr. 7.61—62. Rózsa okt. 6.20—21. Zab okt. 5.34—35. Tengeri aug. 6.23—24. Tengeri májusra 5.93—94.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Elégtétel gróf Forgách Antalnak.** Gróf Berchtold Miklós egy áldatlan politikai harc folyamánként gróf Forgách Antal ellen azt a vádat emelte az Országos Kaszinó előtt, hogy 100 forintot adott neki kölcsön és a gróf a járásbíró előtt hamis esküt tett arra, hogy a kölcsön története mese. — A kaszinó Madách Imre Nógrádmegye megyei pénztárosának vallomása után gróf Forgáchot — dacára, hogy ez az erős hajsza hatása alatt már előzőleg kilépett onnan — a kaszinó, tagjai sorából kitűrelte. Forgách ezek után a polgári bíróságnál keresett elégtételt. — Gróf Berchtoldot és Madáchot rágalmazás miatt jelentette fel a büntetőjársbírósnál. Mikor gróf Berchtold erről értesült, hamis eskü miatt panaszt emelt gróf Forgách ellen az ügyészségnél. Dr. Vázsonyi Vilmos, gróf Forgách képviselőjében előterjesztette a bizonyítékokat és kimutatta, hogy a hamis eskü vádja teljesen alaptalan. Az ügyészség és a főügyészség megszüntette Forgách ellen az eljárást. Berchtold most már mint pótmagánvádló a vizsgálóbíróhoz, majd a vádtanácsához, végül az ítélőtáblához fordult, de valamennyi fórum elutasította keresetével és fényes elégtételt adott Forgách grófnak a kaszinó eljárásával szemben, most már dr. Farkas Gyula járásbíró a rágalmazási pör tárgyalását kitzte gróf Berchtold és Madách ellen. Ennek a pörnek Forgáchra nézve kedvező kimenetele kétségtelen, mert a királyi tábla jogerős határozata után a törvény értelmében nincs helye többé a bizonyításnak.

§ **Ex-lex és a bíróság.** Az Alkotmány-utcai törvényszéki palotában lévő állampénztárnál mint bírósági letéti hivatalnál ma délelőtt dr. Fényes Rezső ügyvéd a részére kiutalványozott 2000 forintot fel akarta venni egy nyugta ellenében, a mit nem bélyegzett fel. A pénztáros a kifizetést megtagadta, mert a bírósági végzés szerint csak szabályszerű nyugta ellenében utalványozható ki a 2000 forint, így tehát a bélyeg nélküli nyugtát csak akkor fogadja el, ha bíróság a végzésből törli a „szabályszerű” szót. Az ügyvéd hivatkozva arra, hogy ex-lex idején az állam semmiféle illetéket be nem hajthat, a nyugta felbélyegzése pedig ebben nem egyéb mint a letétbe helyezett összeg megőrzéséért követelt illeték szót tényleg töröljük a végzésből, vagy pedig egy szót végzésben utasítsák a pénztárost, hogy a neki jövő 2000 forintot fel nem bélyegzett nyugta ellenében fizessék ki. A törvényszék azonban ezt a kérelmet megtagadta.

§ **A vészfék.** A múlt hónapban történt, hogy Várady Béla hivatalnok a Bécsből jövő vasuton a vészféket meghuzta, mert a vele egy kupéban utazó ismeretlen hölgy hirtelen rosszul lett és összeesett. Az államvasut igazgatósága a hivatalnokot ezért az utasok testi épsége ellen irányuló vétség miatt följelentette a büntető járásbírósnál, mert az aki vonatot alapos ok nélkül a vészfék meghuzásával megállítja, az megszegi az utasok testi épsége érdekében létesített szabályokat és intézkedéseket. — A járásbíró el is ítélte a

Várady Bélát harminc korona pénzbüntetésre. Várady felebbezett és a budapesti büntetőtörvényszék főlebbviteli tanácsa Baráth Zoltán elnöklete alatt ma foglalkozott az ügygel. A vád képviselője, dr. Polányi ügyész nem kívánta a vádlott megbüntetését, mert nézete szerint akkor, mikor a nő ajultan összeesett, alapos ok volt a vészfék meghúzására. A törvényszék is osztotta ezt a nézetet és a járásbíró is ítéletét megsemmisítve, a vádlottat fölmentette.

HIREK

Éjjeli posta.

A meggyilkolt királyi pár hagyatéka.

— Saját tudósítónktól. —

Immár pontosan megállapították a meggyilkolt szerb királyi pár hagyatékát. Mint Belgrádból értesítenek, Sándor király hagyatékai 250,000 frank készpénzt és mintegy 150,000 névértékű értékpapír maradt. Magántulajdonát alkotta ezenkívül még a palotában lévő összes ingatlanok, ezek közt nagy értékű ezüstnemű, a melyek még Obrenovics Mihálytól származnak. Ezek ellenében azonban mintegy 500,000 franknyi adósság fenyegedőzik. A hagyaték legérdekesebb része a Draga királynéé.

A boldogtalan királynénak mindenekelőtt megtalálták a spórkasszáját, a melyet a bécsi Union Bank kezel s ebben 120,000 frank van Obrenovics Draga névre letéve. Ezenkívül 50 frank aranyban a belgrádi szerb hitelbanknál van; ennek a banknak az igazgatója a királynéra. Ezt az összeget Masin Draga néven kezelte a bank. Ugyancsak ilyen névre van az a ház is telekkönyvezve, melyet Sándor király ajándékozott neki annak idején. A ház ára 60,000 frank volt s ezt az összeget az akkori miniszterelnök, Mladen Gyorgyevics a rendelkezési alaptól adta a királynak.

Több apróbb pénztintézeteknél összesen 27,000 frankja van még a királynénak. Draga királyné e szerint az ékszeren kívül, a melyek 150,000 frankot tesznek ki, 257,000 frankot hagyott hátra s ez a nővéreit illeti. A Lyunevicák pénztelenségéről és kétségbeesett helyzetéről elterjesztett hírek tehát alaptalanok. A két leánytestvérnek atyjuk halála után háromezer frank évráradék jutott, a férjzett Lyunevica leány pedig, a ki Petrovics bankigazgatónak a felesége, gazdag asszony, mert a férjének félmillió vagyona van.

Petrovicsné ugyan elválva él az urától, de a szerb törvények szerint joga van a férje vagyonának egy részéhez. Sándor király örökösnoje, Natália, minden jogát az örökségre fentartotta.

A kaszárnya hóhérja.

Egy közös vonás van az osztrák-magyar és a németországi hadseregek között. A regrutákkal is, ott is ugyanak, mint a veszett kutyákkal.

A mentzi hadbíró tegnap egy kaszárnyahóhért ítelt el, egy Dunkel Frigyes nevű altiszt, a kire rábizonyult, hogy 366 esetben kinozta a regrutákat. A 366 eset 5 hónap alatt fordult elő. Dunkel a hadbíró lefokozásra, két és fél évi börtönre ítélte.

A tárgyaláson a többek között a következők derültek ki:

Dunkel naponta számos ujoncot megpofozott. A pofon már vérébe ment át. De még többször rugott, fület húzott, alantosainak arcába köpött. Kardlappal, sokszor a kard élével is végighúzott az arcukon. Egy Kruze nevű ujoncot úgy kinozta, hogy teljes felszereléssel 25-ször masiroztatta fel s alá a kaszárnya négy emeletén.

Ennek megtörténte után öt pofont

adott neki. Kruze kétségbeesésében agyonlőtte magát. Egy Liedecke nevű ujoncnak öt hegyes kavicsot dugott a cipőjébe s úgy „laufsritoltatta“ a kaszárnya udvarán.

Mikor szobainspekciós volt Dunkel, az ujoncokat egymásután fejjel a falnak szalajtotta. Egy katonának a fogát ütötte ki s mikor az vértől elborítva kiköpte a fogát, Dunkel e kiáltással: „még köpködni is mersz disznó“ úgy megrugta a boldogtalan, hogy összeesett. A szoba legénységét, ha jó kedve volt, sokszor az ágy alá bujtatta s órákon át ott tartotta.

Órákon keresztül ilyen dolgokat valottak a tanuk. Dunkel leleményessége fáradhatatlan volt újabb és újabb kínzási módok kitalálásában.

A tárgyaláson a tanuvallomások legnagyobb részét szemtelen hazugságoknak nevezte és hivatkozott arra, hogy az ezredes mint a század legkitünőbb altisztjét sokszor megdicsérte.

Erdekes, hogy Stahl hadnagyot, a ki elnézte Dunkel gazságait, mindössze csak egy heti szobafogságra ítélték.

× **Edison betegsége.** (Éjjeli express tudósítás.) A súlyos beteg Edison Alva Tamásról, a ki tudvalevően a Röntgen-sugarakkal való kísérletek közben betegedett meg. New Yorkból az a hír érkezik, hogy állapota aggasztóra fordult. A világhírű föltaláló csaknem megvakult a Röntgen-sugarak hatása alatt. Az újabb távirat azt jelenti, hogy a szemidegen át az agyra terjedt a betegség. Karja már bénult és három ujját amputálni kell. Munkára egyelőre teljesen képtelen.

× **Csak Belgium királya.** (Éjjeli express tudósítás.) Lipót belga királyról mesélik a következő mulatságos esetet: A király néhány év előtt egy előkelő fürdőhelyen mulatott és gyakran kereste fel a fürdőhely nagy uszodáját. Itt történt egy alkalommal, hogy uszás közben nekiment egy másik urnak, a ki haragosan rivalt rá:

— Miért lökdölsz, mért nem vigyáz? Tudja engem nem lökdöshet mindenki. Én a párisi községtanács tagja vagyok.

— Ezer bocsánat, szolt Lipót, bizony nem tudtam, hogy ilyen nagy-nagy urhoz van szerencsém. Én csak Belgium királya vagyok.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Még a nagy nyilvánosság előtt is elengedhetetlen kötelességemnek ismerem a Debreceni Önálló Munkás Betegsegélyző-pénztár és az azzal kapcsolatos Temetkezési Egylet vezetőségének köszönetet mondani, a megboldogult nagyanyám Nagy Sándorné halálózása alkalmával velem szemben tanusított pontos és lelkiismeretes eljárásáért; és most, midőn a Betegsegélyző-pénztár részéről temetkezési segély címen hiány és hátralék nélkül kifizetett 120 koronáért köszönetemet megismétlem, felhasználom az alkalmat arra is, hogy az Önálló Munkás Betegsegélyző-pénztár és Temetkezési Egylet az iparos és munkás osztálynak pártfogásába a legjobb akaratulag szívesen ajánlom:

Kelt Debrecen, 1903. augusztus 5.

Ifj. Gerlich Jánosné,
unoka.

CSARNOK.

A Józsefstadti kőkoporsó.

Rabláncon a hazáért.

— Irtá: FARKAS EMŐD. —

(Folytatás.)

XX.

A szabadulás.

Május elsején magából kikelve rohant hozzá a „vén rongyász“. Egy hirlapot lobogtatott a kezében s ráncos arca csak úgy lángolt az örömtől.

— Nagy ujság, uraim, nagy ujság, — kiáltá messziről s a foglyok egy szempillantás alatt körülfojták.

— Amnesztia? — kérdezték szív-bobogva.

— Még nem, de már több, mint bizonyos. Itt van az ujságban, hogy a császári pár nagy kísérettel Pestre utazott. Készüljenek a nagy öröme, hogy váratlanul ne találja önöket.

— A miatt ne busuljon, kapitány ur, — jegyezte meg az örökké vig Pillasanovics — ha a bánat nem ölt meg bennünket, mikor ebbe a nagy kőketrecbe dugtak, akkor az öröm se öl meg, a mikor kiszabadulunk innen.

— De meg ne feledkezzenek aztán az öreg kapitányról, a ki gondját viselte ingóságaiknak. A mi könyveket nem akarnak magukkal cipelni, azokat ne hányják el, hanem ajándékozzák az én könyvtáramnak. Becses emlék lesz az nekem.

A vén rongyász azután eldöcögött tőlünk, az izgalomnak újabb tüzes csóvját dugván a szívük alá.

Körbe álltak s úgy tárgyalták ezt a rendkívül fontos hirt.

Esemény volt ez rájuk nézve, a mely lázba ejtette még a legtürelmesebbeket is.

— Ha csak maga a császár vonult volna be a budai várba, akkor még lehetnének aggodalmaink az amnesztíára nézve, de ha felséges neje is elkísérte, akkor nagy és fontos célja van ez utazásnak s én most már biztosan számítok rá, hogy hamarosan kirepülhetünk ebből a rókalyukból, — jegyezte meg Pálffy Mózes.

— Na erre már én is azt mondom, hogy ennek fele sem tréfa, — szólalt meg Haller József gróf, a ki testvérel együtt a tagadás szellemét képviselte fogolytársai közt.

(Folyt. köv.)

10637

1903

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir város tanácsa közhírré teszi, hogy a Hatvan- és Varga-utcái földeken a vadászati jog gyakorolhatására az 1903. évi augusztus hó 19-én d. e. 9 órakor árlejtés fog tartatni a városháza nagytanácsstermben. Az árlejtési feltételek a számvevőségél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1903 július hó 30.

A városi tanács.

Ritka alkalom!
Leszállított árak!

Finom francia batiszt

divatos új mintákban
27 és 32 kr.

Francia dölnek

divatos új mintákban
37 és 45 kr.

Jó mosó zefirek

15 és 19 kr.

Bosznay J. és Társa

divatáruházában,
Debreczen, Kossuth-utca 11.

A még raktáron levő mosó áruimat u. m. fehér és színes piquétek, angol vásznak, himzett batisztok, cosmanósi kartonok árait leszállítottam és nevezett cikkek több százra menő maradékait féláron árusítom el, ajánlom továbbá elsőrendű minőségű rimburgi, hollandi, oreás és czérna fonál vásznaimat, Schroll-féle chiffonaimat, csikós jegyű havasi vásznaimat, női és férfi fehér és színes ajouros vászon zsebkendőimet, női, férfi és gyermek harisnyáimat és mindennemű rövid áruimat, szolid, olcsó szabott árak mellett.

Teljes tisztelettel

Nádudvary Lajos

Főtér, a nagytőzsde mellett.

Vágó Andor-féle üzlet.

Posztó és szalmakalap 40 krtól feljebb.

Értesítjük

t. vevőinket, hogy az **Ács Testvérek** üzletét megvettük és míg a készlet tart **bámulatos olcsón** árusítjuk, u. m. női és férfi ingek 70 krtól kezdve, gallérok, kézelők 10 és 15 krért, nap- és esőernyők, női és férfi nyakkendők, blousok, kesztyűk, övök, miederek, harisnyák stb. gyári áron alul

Székely Jenő és Társa u.

most Piacz- és Szent-Anna-u. sarkán 48. szám.

Vaggon-, dohánygyárosok és vasutasoknak 10% engedmény.

TENTA.

Mi Herczeg Salgó és Geiger

TENTA.

budapesti tintagyárosok!

nem a „magyar ipar“ megszokott hazafias pártfogására támaszkodva létesítettük vállalatunkat, hanem saját erőnkben bizva

gyártmányaink minőségét azon tökélyre emeltük, hogy a külfölddel a versenyt bátran kiálljuk.

Tegyen egy kísérletet, kérjen Herczeg Salgó és Geiger-féle író, másoló vagy színes tentát debreczeni elárusítónknál.

MIHÁLY SÁMUEL papírnagykereskedő, Debreczen Főtér 30. Dréher sörcsarnokkal szemben.

1051. v. k. sz.
1903.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak Sp. III. 883/6—1900. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint dr. Ujlaki Hugó részére Kiss József debreczeni lakostól 120 korona 09 fillér tőke és eddig összesen 8 korona 74 fillér perköltség erejéig 1901. évi április hó 2-án bíróilag lefoglalt és 985 koronára becsült butorok és egyéb ingóságok 1903. évi augusztus hó 10 én délelőtt 9 órakor kezdetét vevendő és Sestakertben és Csapó-utca 51. szám alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1903. évi július hó 16.

Oláh,

birói kiküldött.

Horváth András

szoba- és templomfestő

Debreczen, Piacz-utca 21. sz. alatt (a Tisza palota átellenében.)

Elvállal mindenféle szobafestéseket, tapetirozásokat, templomok festését, ol-tárok és szószékek aranyozását a legművésziességű kivitelben.

Menyasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára.

A nyári idényre,

a legmegbízhatóbb elsőrangú gyárból, szabadalmazott

Jégszekrényeket.

Önműködő fagyaltgépeket.

Legjobb minőségű

Szódavíz készülékeket.

Tükrözött kerti golyókat,
Sodrony borítékot

és szabadalmazott

legjobb befűző üvegeket,

a legnagyobb választékban és legjutányosabb árak mellett ajánl:

Kaszanyitzky Endre

üveg, porcellán, lámpa, háztartási és díszárak nagykereskedése

Debreczen, Piacz-u. 57.

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

Gépolaj-forrás

megeredt, kilónként 12 kr.-tól feljebb

Neumann Nándor

olaj-, festék-, és szén-kereskedésben

Hatvan-utca 5. Telefon 205.

Képekerek minden nagyságban egyszerűbbtől a legdíszesebbig.

Próbálja meg egyszer!

s meg fog győződni arról, hogy kizárólag jó minőségű árut; olcsó szabott árak mellett

Mentze Henrik

ujdonságok áruházában,

Debreczen, Piacz és Szent-Anna-utca sarkán

szereshető be a legjobban; hol igen nagy választék van háztartási különlegeségekben, gyermekjátékokban, műiparárakban, piperezikkekben és alkalmas ajándékokban.

Pénz-, szivar és cigarettatárcák, kézi bőröndök, fényképkeretek és tükrök, haj-, ruha- és fogkefék, fogápoló szerek, szappanok és illatszerek, doublé és gyász nyakláncok, brostük és fülbevalók, legyezék, teljes tennis felszerelés, hintaágyak, ugyszintén valódi egyiptomi cigarettapapírok stb.

Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Apró hirdetések.

Díja 10 szög 40 fillér, mindez levélben 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélben tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beérkezik. Apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

„Tiszthelyettes“ levele van.

„Komoly“ levele van.

„Barátság 18“ levele van.

Mirtusznak levele van.

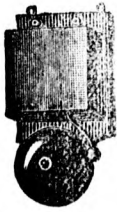
Melyik szöke özvegy vagy leány ismerkedne meg egy szalmaözvegy urral, szórakozás céljából, levelet „Titoktartó“ jellegre kér a kiadóba.

Ajánlat.

A csodálkozás valósággal lázba ejti az embereket ha látják, hogy Wallerstein cég milyen olcsón, valósággal kidobja nyári árúit, mint batistokat, kartonokat, ruhaszöveteket stb. az utcára.

Boros Testvérek női-divat áruházában divatos Ruhakelmék. Selymek. Selymek. Divatos jó Batistok. Vászna. Szőnyegek. Jó, olcsó Függönyök. Ágytaratók. Piperecsikék.

Villamos házi csengők, villámhárítók és telefonok készítését tartós gyors és olcsó kivitelben készít Földvári L. debreczeni első elektro mechanikus, Kossuth-utca 1. szám az udvarban. Javításoknál fél évi, új berendezéseknél másfél évi díjtalan rendbentartás illetve jótállás biztosítatik. Vidékre soron kívül a leggyorsabb kiszolgálás. Villamos műszerek, felszerelések raktára.

Utezi kihordásra 1 liter sestakerti új bor 24 kr. Lendlbauer Kálmánál Kenyér-piacz 8.

Kisöstön főtt törköly pálinka 25 litertől kezdve eladó, literenként 1 korona 20 filléért, a Debreczeni Szőlő- és Bortermelő Szövetkezetenél Simonffy-utca városi bérház.

Vidéki szülők figyelmébe. Teljes ellátásra I-III. tanulót a jövő iskolai évre elfogad egy gyermektelep, intelligens házaspár, a róm. kath. gymnasium közelében. Czim a kiadóhivatalban.

Magános fiatal asszony házvezetőnőnek ajánlunk. Czim a kiadóban.

Mázoló és szobafestő munkákat izléses kivitelben, jutányos áron készít Zelinger Ede Debreczenben, Darabos-utca 16. sz.

Kereslet.

Okleveles elemi tanítónő iskolánál alkalmazást nyerhet. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Megvételre keresek egy jókarban levő forgatható Biliard asztalt, ajánlatok Horváth József vendéglős címére Hajduböszörmény kéretnek.

Két jó családból való fiu tanulónak, ellátás mellett felvétetik Kss Pál fűszerkereskedőnél, Hajdusozoszlón.

Egy kisasszony, ki a német és magyar nyelvet teljesen bírja, stenografálni és a Yost írógép kezelését tudja, kerestetik. Czim a kiadóban.

Könyvelést, délutáni órákban üzletben vagy más állalatnál szerény fizetésért elfogad. Czim a kiadóban

Egy jó családból való fiu tanulónak fölvétetik fizetéssel, Gasparik Antal órás és óragyárosnál. Piacz-utca 16. szám.

Tanuló jó családból fölvétetik Antalffy Ferencz könyvkötő, bőr- és diszművesnél.

Eladás.

Mészárosok részére több jégszeleány eladó. Értekezhetni: Bethlen-utca 29. sz.

Garay-utca 10. számú ház előnyös lefizetés mellett eladó.

Eladó ház. A Baross-utca 24. sz. házastelek jutányos árért eladó. Felvilágosítást ad a Debreczeni Első Takarékpénztár titkárja.

Eladó föld az ondódon a Percz dűllőbe, 2 nyilas tanya föld. Az Ujföldön 1 nyilas. Értekezhetni Timár utca 44.

622 v. k. sz.
1903

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbírósnak V. 2817/17-1903. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Móricz Bertalan debreczeni lakos részére Jablonczay Kálmán debreczeni lakostól 267 korona 84 fillér tőke, ennek 1903. évi május hó 29. napjától számítandó 5%-os kamatai és eddig összesen 5 kor. 04 fillér perköltség erejéig 1902. évi november hó 7-én bíróság lefoglalt és 1200 koronára becsült hat darab jármás ökörből álló ingóságok 1903. évi augusztus hó 7-én délután fél 4 órakor kezdetét veendő és Debreczen határában, a Pallagon alperes hasonbéres más tanyabirtokán megtartandó nyilvános bírói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Debreczen, 1903. évi július hó 19.

Török Péter,
bírói kiküldött.

Az általam leg gondosabban összeállított s tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerárumban.

Ára egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczár.
Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytára és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota.)

KÁVÉ

MAROKKÓI CSÁSZÁRSÁGBÓL,
AFRIKÁBAN.

Kitűnő zamatos Kövidinka asztali bor literje 70 fillér. Kitűnő zamatos Magyarádi asztali bor literje 80 fillér.

Nagy választék: tokaji, görög, asszu, csemege és gyógyborokban. Friss töltésű bel- és külföldi ásvány- és gyógyvizekben. Kézi és gyári készítményű dohányzsineg, francia kénpor, raffaháncs, juttafonal, nagybockói kékkő, eredeti „Dupuy“-féle magcsávázó 26 és 50 filléres csomagokban.

2 kilogrammos szelence 40 kr., 1 kilogrammos 30 kr., 500 gramm 20 kr., 250 gramm 16 krban számítatik.

E felsorolt cikkek a legjutányosabban beszerezhetők

Geréby Fülöp utódainál.